

День села як вираз народного братерства і громадянської солідарності

Віктор Першко

День села
Велика Козара,
який відзначала
19 вересня велика
кількість жителів
всієї Романівської
селищної ради, до-
сить швидко і дуже
органічно отримав
назву родинного
свята села.

Насправді це дуже важлива ознака, яка засвідчила особливу значимість події у Великій Козарі. Жителі села, яких знову і вкотре очолила Лідія Мумрик, із винятковою відповідальністю, навіть зятят і ревню поставились до підготовки та проведення свята, яке вже давно проводять ледь не всі села нашої громади. Велика Козара має цікаву перевагу порівняно із іншими селами Романівської територіальної громади – вона розташована поряд із Романовим. Слід додати, що жителі цього села сповна використовують таку свою географічну особливість: на роботу вони прямують якраз-таки до Романова, а на великі чи навіть знакові свята у Великій Козарі найпершими приїждять якраз-таки гості із Романова. Так було і 19 вересня. Щоправда, якщо казати щиро і відзначати підготовчу роботу козарівчан до свята села, то тут багатьом жителям і так само керівникам інших старостинських округів ще треба повчитися. Адже хто іще так дотепно і винахідливо запрошував романівчан, як це робили напередодні свята аніматори і активісти у анімаційних костюмах? На вулицях Романова упродовж двох чи навіть і трьох днів напередодні родинного свята села кипіла підготовча робота. А лотерея з нагоди свята, а ярмарок щедрості, а проведення аукціону під час святкового дійства?

Все це дійсно повинен був хтось робити, готувати і втілювати. Те, що Лідія Мумрик вміє, бажає і має

усі потрібні якості для організації та проведення артистичного дійства будь-якого формату, у

Романівській громаді знають багато людей. Ще одна деталь, яка також вже не потребує пошуку відповіді

на певні запитання. Те, що Лідія Миколаївна вміє запропонувати своїм землякам прекрасний, причому демократичний за змістом і нескладний за формою варіант взаємодії, співпраці і солідарної участі, можна навіть не сумніватися. Складалося враження, що жителі села навіть сценарій свята склали разом. До того ж сюди, на святкові урочистості, люблять приїздити артисти ледь не з усіх усюд Романівщини, тому концертна програма родинного свята була потужно досконалою, а склад артистів мало чим поступався рівню серйозних звітних концертів, які влаштовуються у Романівському будинку культури. Словом, День села у Великій Козарі було проведено за найкращими зразками фестивально-карнавального дійства, і водночас воно було по-справжньому патріотичним, сповненим поваги до воїнів-ветеранів і пошани до тих, хто не зміг (і вже не зможе) прибути на свято. При цьому організатори родинного свята напрочуд вміло врахували дуже важливу обставину – **потребу у психоемоційній згуртованості громади**. Людям зараз важко, іноді вкрай боляче, а тому виникає бажання впасти у хандру і захво-

Романів очікує на ремонт і все ще сподівається

с. 3

Вона й досі живе так, щоб надихати інших

с. 4

Найголовніше під час «Відсічі» – комунікація

с. 2

рити на песимізм. І якраз подібні заходи не дають нам навіть можливості занепадати духом. Ну хіба може народ, який сам для себе проводить унікально цікаві конкурси, лотереї, забави і аукціони, комусь підкоритися чи когось аж занадто сильно злякатися? Ні і ще раз – ні! Ті 45 тисяч 860 гривень, які задонатили учасники святкового дійства у Великій Козарі, точно стануть помічною сумою для підрозділу ЗСУ, в якому нині служить один із жителів села. У цьому також величній символізм події, яку люди відзначили щемною душевною увагою, повагою і неабияким рівнем братерської солідарності. Ось так би у нас усі, всюди і завжди! Тоді нам не були б страшні ні вороги, ні зайди, ні агресори і навіть хапуги і казнокради, які втратили совість, людяність і не зважають на людський осуд. Але і з

чим ми, схоже, справимось. Дайте трохи часу. Адже ми якщо вже запряжемо свого коника, то краще зійти із нашої дороги! Хоча, дивлячись на родинне свято села, ми мирні і миролюбні! Але це – до пори!

Р. С. До речі, в Україні вже неодноразово лунали пропозиції запровадити раз на рік по-справжньому все-народне свято – День земляка. Потенціал і духовний зміст такої події напрочуд великий, багатий і різноманітний. Статус всеукраїнського свята надав би ось таким регіональним спалахам народного братерства і земляцької солідарності додаткової ваги. Керманічам держави над цим варто було б добряче подумати. Народ, схоже, до цього вже доріс, дозрів і навіть возвеличився.

Найголовніше під час «Відсічі» – комунікація

Наталка Рісич

Три дні, із 19 по 21 вересня, у Житомирі проходили заходи згідно з програмою IV книжкового форуму «Відсіч. Право на Гідність».

Вже навіть побіжне ознайомлення із програмою нинішнього форуму давало можливість обрати до вподоби презентацію, обговорення, дискусію, виступи експертів чи спеціальних гостей книжкового форуму. Тут, як кажуть, кожен обирає те, що йому найбільше до вподоби. Окрема опція форуму – книжковий ярмарок, де були представлені ятки-намети 42-х видавництв України, а також намети-кіоски із продажу літератури від найбільших книготоргових мереж нашої країни. І очі, і вподобання читачів та поціновувачів творів художньої літератури розбігалися, губилися і навіть втрачали раніше набуті навички літературних орієнтацій. Насправді вражень, новин, знайомств під час форуму можна було здобути скільки завгодно багато.

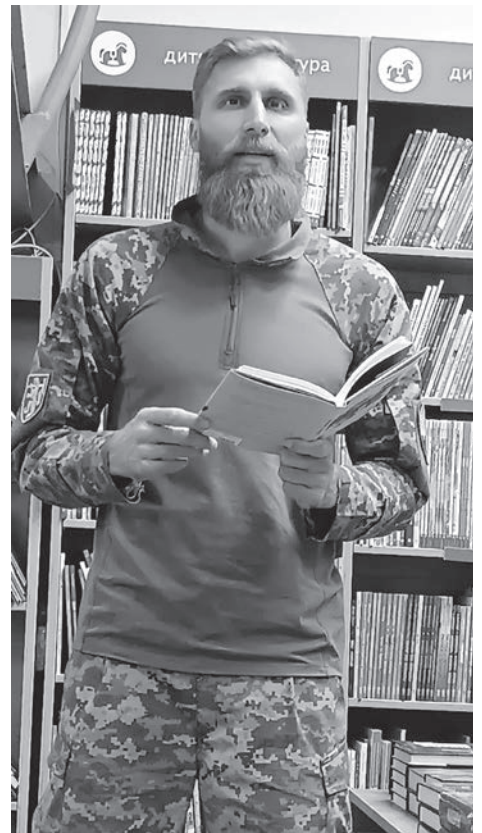
Віталій Капранов, Андрій Кокотюха, Петро Кралюк, Володимир Лис, Володимир Шовкошитний, Дмитро Чекалкін і ще багато-багато відомих людей з числа видавців, керівників книжкових торгових мереж, поетів і письменників побували у Житомирі якщо не 19, то 20, а дехто ще й залишився на 21-е вересня, коли у програмі книжкового форуму значився читальний понеділок. До речі, 21 вересня у кількох навчальних закладах Житомира, а також у деяких бібліотеках обласного центру відбулися зустрічі із гостями книжкового форуму. Володимир Лис, Віталій Капранов, Павло Вишебаба мали цікаві зустрічі із студентами житомирських вузів, а також із працівниками та відвідувачами Центральної житомирської міської публічної бібліотеки ім. В. Земляка. Завершувала програму книжкового форуму дуже цікава і напорчуд вдала подія – демонстрація кінострічки «Вічник», створеної за одно-

йменною повістю Мирослава Дочинця, яка збирала у залі кінотеатру ім. Івана Франка близько сотні житомир'ян.

Загалом житомир'яни таки вдосталь «наїлися» книжно-літературних заходів, якими головна вулиця Житомира буквально кипіла упродовж перших двох днів книжкового форуму. Дехто із гостей був вражений розмахом і масштабами дійства. Наприклад рівняни, гості із Хмельниччини ледь не в один голос зауважили, що Житомир завдяки зростаючому престижу книжкового форуму входить до п'ятірки (після Львова, Києва, Харкова та Одеси) найбільш книжних міст України. На підтвердження цього можна зазначити, що вже у жовтні у Житомирі на Новому бульварі, якраз навпроти приміщення обласної наукової бібліотеки ім. Ольжича, з'явиться черговий книжковий магазин одного із найвідоміших книговидавництв України. Наостанок зауважимо, що одним із найбільших видавництв в Україні вже сьогодні вважається житомирське видавництво «Бук-Друк», продукція якого демонструвалася 19 і 20 вересня одразу у двох наметах-кіосках, розташованих вздовж вулиці Михайлівської.

Окрема тема – залучення для участі у заходах книжкового форуму так званої цільової аудиторії. Не секрет, що книжковий форум «Відсіч. Право на Гідність» організований за підтримки державної установи «Український інститут книги» (а це – кошти державного бюджету України), а також за підтримки управління культури Житомирської міської ради в межах програми підтримки соціально-культурних ініціатив. Звісно, засновниця і організаторка книжкового форуму Ніна Рябенко прагне залучити якнайширшу громадськість Житомирщини. Не секрет, що під час презентацій, зустрічей, подіумних дискусій дуже мало було представників так званої ЦІЛЬОВОЇ аудиторії. Йдеться про вчителів-філологів, бібліотекарів від громад Житомирської області. До речі, на адреси усіх громад Житомирщини організатори книжкового форуму надсилали окремі запрошення із спеціальними пропозиціями для місцевих бібліотек. Дві громади (Коростенська міська і Городницька селищна) охоче відгукнулися, і вже після завершення книжкового форуму на їхню адресу надійдуть книжкові подарунки від організаторів «Відсічі». Можливо, для

когось це так собі, але 60-65 книжок із числа нових надходжень в умовах сучасного книжкового голоду – це все ж таки неабияке книжкове підкріплення. Дивно, але громади області могли б як заохочення для працівників бібліотечної системи організувати поїздку для участі і відвідин книжкового форуму. Сподіватися на те, що вчитель чи бібліотекар купить для себе під час книжкового ярмарку три, п'ять або й більше книжкових новинок, не доводиться. З однієї простої причини – книжки сьогодні в ціні, і кожен примірник під час форуму продавався щонайменше за 400 гривень. Тож сіяч доброго і вічного, потрапивши на форум, одну чи дві книжки таки міг собі дозволити. Проте найголовніше в іншому: в отриманих враженнях, зустрічах, знайомствах, у можливості комунікації. Чого-чого, а таких можливостей на форумі було вдосталь.

Збільшення прожиткового мінімуму і витрати на війну: який бюджет представив уряд?

Кабінет Міністрів України подав до парламенту проект державного бюджету на 2027 рік.

Документ передбачає зростання прожиткового мінімуму, витрат на освіту, охорону здоров'я та на захист від російської агресії. Скільки часу парламентарі мають на правки, коли можуть ухвалити документ, і за що його вже критикують – дізнався Центр громадського моніторингу та контролю.

Зростання витрат

Документ, який передали на розгляд Верховній Раді, передбачає: видатки України у 2027 році значно перевищать доходи. Зокрема, витратити доведеться 7,27 трильйона гривень. А от заробити вдасться 5,65 трильйона гривень.

Більша частина витрат у новому бюджеті (66,8% від загальної суми) припадає на безпеку та оборону. Порівняно з цим роком, витрати зростуть на 320 мільяр-

дів гривень (до 3,76 трильйона гривень). Ціна війни щороку збільшується: за словами голови бюджетного комітету Верховної Ради Роксолани Підласої, у 2026-му один день війни коштує 190 мільйонів доларів. Два роки тому ця цифра була на 50 мільйонів доларів меншою. Відтак Україна стає дедалі більш залежною від рішень міжнародних партнерів щодо нового фінансування.

Водночас влада передбачає і збільшення соціального забезпечення. Зокрема, на нього планують витратити на 15,5% більше, ніж цього року. На освіту видатки зростуть на 21,6%, а на охорону здоров'я – на 13,9%. Бюджет передбачає зростання прожиткового мінімуму майже на 11%. А також збільшення зарплат вчителів, лікарів і медсестер.

Критика проєкту

На адресу нового бюджету вже лунає критика: експертів непокоїть питання наповнення казни. Зокрема, член Економічного дискусійного клубу Олег Пендзин у коментарі УНІАН зазначив: не впевнений, що західні партнери зможуть покрити різке збільшення витратків. «Зрозуміло, хочуть покрити за рахунок запозичень. Та хто ж вам ті гроші дасть? І коли дадуть, як дадуть? І хіба є рішення з приводу того, що дадуть? Намріяти собі видатків можна багато. В мене головне питання: реально, звідки ресурс? Тому я б був максимально обережний зараз з приводу цього бюджету», – заявив експерт.

Видання «Економічна правда» нагадує і про брак коштів для Міністерства оборони у цьоголітньому бюджеті. До кінця цього року українське Міноборони додатково потребує 27 мільярдів доларів, які наразі нам взяти ніде. Журналісти припускають, що ситуація може повторитися. «Ймовірно, це означає, що у 2027 році повториться цьоголітня ситуація з браком коштів на фінансування оборонних витратків. Тож у разі ухвалення держ-

жавного кошторису в такому вигляді уряду доведеться вносити до нього зміни протягом наступного року», – зазначають автори статті.

Режим економії

У пояснювальній записці до бюджету знайшли й інші недоліки. Зокрема, народна депутатка Ніна Южаніна звернула увагу на положення, які можуть свідчити про продовження програми «Національний кешбек». Саме цю програму називали однією з кандидаток на скорочення державних витрат, про яке заговорили останнім часом. Адже, за словами прем'єра Сергія Корещького, ситуація з державними фінансами близька до критичної. Глава уряду також заявляв, що через затримку необхідних голосувань у Верховній Раді Україна ризикує втратити частину з 29,5 мільярда доларів міжнародного фінансування.

Народні депутати мають можливість подати правки до бюджету до 1 жовтня. Після цього бюджетний комітет готує проєкт до розгляду. Так, перше читання документа очікують у парламенті наприкінці жовтня.

Романів очікує на ремонт і все ще сподівається

Віктор Радчук

У Романові найболючішою проблемою кількох останніх років стала якість доріг.

Звісно ж, на першому місці у переліку дорожніх негараздів – стан дороги від Романівки до Романова. Із осені 2023-го року тут розпочався капітальний ремонт, і очікувалося, що упродовж 2024-го року ділянка автодороги від Романова до Романівки матиме зразковий вигляд. Було оголошено суму коштів, якою вимірювалася вартість такого ремонту. Вона справді вражала, бо 300 мільйонів гривень на сім чи вісім кілометрів покриття – це дуже велика сума. Щоправда, вартість того тендеру, який виграла турецька фірма «Онур», сильно зросла через те, що у процесі капітального ремонту хтось вирішив відремонтувати ще й міст неподалік села Корчівки. А ремонт мосту, за всіма параметрами дорожніх робіт, належить до найбільш затратних видів ремонтів.

Втім, все було б добре, якби ті 300 мільйонів гривень можна було гарантовано витрачати на потреби дорожників. Вже на початку 2024-го року стало зрозумілим, що коштів із держбюджету, який почав катастрофічно тріщати, на продовження дорожніх робіт у передбаченому обсязі не буде. Єдине, що змогли зробити турецькі підрядники, – це облаштувати дорожнє покриття у селі Корчівка. Усі інші ділянки раніше розпочатих робіт залишилися без фінансування, і фірма «Онур» перемістилася на ремонти інших доріг

Джерело фото: Твій Романів

на Житомирщині і в Україні загалом. Ну а проїзд між Романівкою та Романовим перетворився на випробування для водіїв на майже три роки.

Торік, після багаторазових звернень, прохань, закликів і навіть погроз від людей, яким справді набридло випробування вибоїнами, керівництво Житомирської обласної військової адміністрації давало обіцянки відновити хоча б первинні ремонтні роботи. Але грошей для облаштування нового асфальтового покриття, як виявилось, не було. Ремонтом восени 2025-го року було названо засипання кількох десятків вибоїн раніше зрізаним беушним асфальтом. Минув рік, ситуація на дорозі до Романівки лише погіршувалась, і вже у серпні 2026-го року знову пролунали обіцянки розпочати ремонт дороги, починаючи від

окраїн селища Романова. Підрядником і головним виконавцем робіт відтепер визначено фірму «Урарту», головна база якої розташована в епіцентрі скандального і багатотрагедального ремонту. Хоч із запізненням (бо роботи почалися не у серпні, а вже у вересні) дорожники приступили до роботи, і вже сьогодні помітні перші зрушення. Щоправда, тут же зіпсувалася погода, надворі задощило, але роботи поки що можна продовжувати. Хтозна наскільки щедрим виявиться потік коштів для продовження дорожніх робіт у повному обсязі. Поки що головне сподівання на те, що до зими вдасться поправити ситуацію на ділянці дороги від Романова до села Корчівки, що суттєво покращить дорожню обстановку загалом. Надалі, вже у 2027-му році, продовжити роботи на інших

(фактично зруйнованій) ділянці дороги у напрямку до Романівки планує той же підрядник. Але це за умови надходження хоча б мінімальних сум коштів. Ситуація складна, а для Романівської територіальної громади вона вже створила і продовжує створювати дуже деструктивні наслідки. Йдеться і про підвіз дітей до школи, і про щоденні подорожі жителів із десятка сіл, яким доводиться діставатися до Романова, а потім повертатися додому. Саме через поганий і дуже поганий стан дороги з'явилися проблеми із перевізником на маршруті Романів – Раїне, що спричинило додаткове невдоволення у більшості романівчан.

Загалом у Романівській селищній раді склалася справді плачевна ситуація, коли люди висловлюють досить слушні зауваження про тотальну залежність вирішення багатьох проблем громади якраз-таки від стану доріг. Адже не секрет, що й на ділянці дороги між Романовим і селом Залужне є критично небезпечні місця, які з огляду на осінні дощі і зимові перепади температур дуже швидко призведуть до небачених складнощів. Романів справді критично залежний від стану кількох автомагістралей, які, по суті, визначають рівень не стільки житлового чи побутового комфорту, скільки життєздатності багатьох населених пунктів Романівської селищної ради. І станом на сьогодні це найбільш стратегічна проблема, яку самотужки місцева влада точно не вирішить. Потрібна термінова підмога.

Водіям хочуть підвищити штрафи за шум, але не за швидкість

Верховна Рада проголосувала за посилення покарання для «гучних» водіїв.

За ігнорування допустимого рівня шуму штраф може сягати десятків тисяч гривень. Водночас обранцям забракло одного голосу, щоб підтримати суворіші заходи за перевищення швидкості. Які зміни можуть чекати на водіїв – розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

34 тисячі гривень за вихлоп

16 вересня Верховна Рада ухвалила у першому читанні законопроект № 15358 щодо відповідальності за керування транспортними засобами з перевищенням допустимого рівня шуму. Законопроект, зокрема, має допомогти силам ППО не плутати звуки гучних авто з дирчанням ворожих безпілотників. «Звуки форсованих двигунів і нестандартних вихлопних систем за акустичними характеристиками небезпечно наближаються до звуків ворожих безпілотних літальних апаратів типу "Shahed/Герань" та інших засобів повітряного нападу. Це систематично дезорієнтує цивільне населення, провокує масові панічні настрої – особливо у деокупованих і прифронтових регіонах – та змушує підрозділи Збройних сил України, операторів систем протиповітряної оборони й мобільні вогневі групи ППО відволікатися від виконання реальних бойових завдань із виявлення та знищен-

ня повітряних цілей ворога», – йдеться у пояснювальній записці до документа. Автори документа також звертають увагу на шкідливий вплив надмірного транспортного шуму на психоемоційний стан людей.

Законопроект передбачає такі суми штрафів:

- у мирний час – 8 500 гривень, повторно – 17 000 гривень;
- під час воєнного стану – 17 000 гривень, повторно – 34 000 гривень;
- за повторне порушення під час війни – позбавлення прав на 3-6 місяців.

Водночас під час підготовки до другого читання до документа ще можуть внести зміни.

Штрафи за швидкість не зросли

Того ж дня Верховна Рада провалила голосування за законопроекти про посилення відповідальності за порушення швидкісних лімітів. Йдеться про законопроект

№ 15348, та – альтернативний – № 15348-1.

Перший законопроект подали від комітету з питань правоохоронної діяльності. Його голова Сергій Іонушас під час виступу у парламенті напередодні заявив, що нинішній штраф за перевищення швидкості – 340 грн (170 грн при ранній сплаті) – це не покарання, а стимулювання порушувати ПДР. Ідея документа полягала в тому, щоб зробити відповідальність більш ґрадуваною. За перевищення більш ніж на 20 км/год передбачався штраф 680 гривень, більш ніж на 40 км/год – 2 040 гривень, більш ніж на 60 км/год – 2 720 гривень, а більш ніж на 80 км/год – 3 400 гривень. Окремо була прописана відповідальність за систематичні порушення. Якщо водій 5 або більше разів протягом року притягувався до відповідальності за найсерйозніші перевищення швидкості, штраф міг становити 17 000 гривень.

Автором альтернативного законопроекту виступив народний депутат Роман Грищук, який активно підтримував вимоги родини 12-річного школяра Гриші Глушича. Хлопчик трагічно загинув 5 червня в Києві, коли водій-порушник на шаленій швидкості влетів у підземний перехід. Обґрунтовуючи необхідність жорсткіших заходів, нардеп пояснював, що самим лише підвищенням штрафів змінити тенденцію аварійності не вдасться: «Тільки позбавлення прав за систематичне і суттєве перевищення швидкості може змінити ситуацію на дорогах. Це все є в розвинених країнах, де низька смертність і травматизм на дорогах», – заявив нардеп.

Що далі?

Така неспроможність парламентарів викликала гостру реакцію як у суспільстві, так і серед самих посадовців.

Народний депутат Роман Лозинський так відреагував з трибуни: «Я не маю питання, чому не голосували за законопроект ті, хто має авто за 100, 200 тисяч доларів. Бо "мама любить швидкість". Але до чого ми маємо як Рада дочекатися? Щоб у когось із нас насмерть збили дитину? Чи когось з родичів? Тоді ви проголосуете за закон? Мені страшно за мого сина».

Міністр внутрішніх справ України Іван Вигівський наголосив, що саме перевищення швидкості є головною причиною ДТП із загиблими та постраждалими. «Лише за останні місяці сталося кілька резонансних смертель-

них ДТП у Києві, на Одещині та Миколаївщині. І в більшості цих випадків незадовго до ДТП водії неодноразово притягувалися до відповідальності за порушення ПДР. Сьогоднішнє рішення знову відтермінувало ці зміни, але не припиняє нашу роботу», – написав міністр на своїй сторінці у соцмережі.

Допис про провалене голосування з'явився і на сторінці Ради національної безпеки та оборони. За словами секретаря РНБО Ігоря Клименка, прикро, що безпека на дорогах досі не на часі. «Але ми не зупиняємося. За завданням президента разом із відповідними органами та громадськістю продовжимо працювати над рішеннями, від яких безпосередньо залежать життя і здоров'я людей», – зазначив Клименко.

Сумне лідерство

Україна значно випереджає інші країни Європи за кількістю смертей на дорогах. За офіційними даними Департаменту патрульної поліції, в країні минулоріч загинуло 3 249 людей. Для порівняння, Польща продемонструвала значний прогрес і скоротила кількість смертей у 2025-му до 1 660 – попри більше число жителів має вдвічі менше летальних випадків. У Франції з її 66,5-мільйонним населенням жертвами аварій стали 3 154 людини. Однією ж із найбезпечніших в Європі залишається Німеччина: там зафіксували 2 839 смертей за минулий рік, і це за умови величезного автотрафіку та населення у майже 85 мільйонів.

Вона й досі живе так, щоб надихати інших

Віктор Першко

На зустріч у село Монастирок ми їхали із неабияким хвилюванням.

Ще б пак: з'явилася нагода зайти на гостину до Людмили Устимівни Спаськівської, про яку раніше ми вже розповідали у нашій газеті. Загалом про історію життя Людмили Устимівни журналісти чи навіть письменники могли б написати потужний роман або ж відзняти багатосерійний фільм. Адже були ж у нашій історії «Педагогічна поема», «Серце віддаю дітям», «Сто порад вчителю» та інші друковані видання, які розповідають про освіту, про школу і педагога як центрову постать життя країни.

Якби спробувати позначити картографічним методом життєвий шлях Людмили Спаськівської, то він проліг би багатьма стежками та дорогами колишнього Романівського району, який справді легендарна вчителька відміряла десятками тисяч кілометрів. Ось так і прозвучало наше перше запитання у ході зустрічі погожого вересневого дня, коли ми навідалися додому до Людмили Устимівни Спаськівської. Про її шляхи-дороги з дому до школи розповісти можна годинами, хоча увесь життєвий шлях літньої жительки зовсім невеличкого поліського села переповісти важко навіть упродовж світлового дня. Адже лише шкіль, де Людмила Устимівна працювала цілих чотири десятиліття, було аж три. Хоча ні, бо першою своєю школою, куди пішла на навчання до першого класу, вона вважає школу у селі Лісна Рудня. Тут Людмила Спаськівська народилася і провела своє дитинство. І сьогодні вона може жваво і доволі змістовно, із найцікавішими подробицями розповісти про шкільний побут ще довоєнного часу, а потім, крізь згадки про життя у період окупації, Людмила Устимівна гарно пам'ятає навчання у післявоєнну пору.

Цікаво і, мабуть, зовсім не дивно, що шкільна тематика з раннього дитинства запала в душу маленькій Людмилі. Сьогодні із вершин своєї могутньої і справді визначної біографії вона дивовижно детально розповідає про вчителів свого дитинства. Згадує, як її мама прихистила на квартиру одразу трьох педагогів, яких районний від-

діл відрядив вчителювати до Лісної Рудні. Хтось приїхав сюди із Мирополя, а хтось – із Будичан. Вчителям, яким доводилося, по суті, відроджувати освітянське життя по селах, де у кожній хаті було по п'ятеро, шестеро, а то й по восьмеро дітей, доводилося дуже важко. Педагогів у школах тодішнього Дзержинського району катастрофічно не вистачало, хоча, якщо бути об'єктивно чесним, то тоді не вистачало всього. Натомість у дітей було бажання, а не лише звичка чи примус навчатися новому, незвичному, цікавому. Людмила Устимівна цілком свідомо, із чітко поставленою перед собою метою вирішила присвятити свій життєвий шлях роботі у школі. Спочатку довелося вчитися у стінах Житомирського педагогічного училища (донедавна тут розміщувався міський колегіум № 34), яке невдовзі було розформоване і його студенти розподілені до педучилищ Коростишева і Бердичева. Вже після навчання у Бердичеві першим місцем роботи щойно дипломованої вчительки Людмили Спаськівської була школа у селі Бартуха. Жила, як і раніше, у своїй рідній Лісній Рудні, а до Бартухи ходила на роботу пішки. Щодня упродовж року, ніколи не запізнюючись, завжди у цілковитій готовності до зустрічі зі своїми першокласниками. За рік молодшу вчительку відряджають до школи у селі Ягодинка, куди (також пішки) дістатися із її Лісної Рудні було ще важче, бо шлях був значно довшим. Але хто тоді зважав на відстань, і що було для молодшої жінки подолати п'ять чи шість кілометрів. У Ягодинці Людмила Устимівна працювала три роки. Каже, що ті роки були особливо складними, бо якраз

у цей час у неї з'явилася своя сім'я, а вже у 1954-му році у Спаськівських народився синочок-первісток Петро. Можна лише уявити рівень щоденної напруги і множину життєвих клопотів молодшої вчительки, яка вже о сьомій ранку вирушала на роботу до школи в іншому селі. Але школа, робота, вчительські обов'язки – понад усе! І цим все й сказано.

Черговим і найдовшим періодом педагогічно-вчительської траєкторії Людмили Спаськівської стала школа у Ясногороді. Тут вже як вчителька української мови та літератури Людмила Устимівна працювала упродовж 35-ти років. Звісно ж, на старті своєї вчительської роботи у Ясногороді вона встигла завершити навчання на філфаці Житомирського педінституту, аби долучити до своєї педагогічної практики ще й знання могутньої літературної спадщини України. Якраз у Ясногороді Людмила Устимівна пройшла випробування усіма вчительськими посадами і дорученнями. Тут поряд із вчительськими обов'язками вона навчилася бути

справжнім класним керівником, а була ще й завучем, організатором позакласної виховної роботи. І все це поєднуючи із домашніми турботами та клопотами, виховуючи і доглядаючи своїх дітей у загалі великій шкільній сім'ї. Із вдячністю згадує Людмила Устимівна не лише своїх колег, з якими доводилося бачити і переживати всілякого, чого траплялося у школі, але й свекруху, яка віддавала її дітям і своїм онукам напрочуд багато уваги і любові. У 1967-му році сім'я Людмили Устимівни перебралася у щойно збудований будинок, і це також була неабияка подія у житті сільської вчительки.

У 1986-му році Людмила Устимівна пішла на заслужений відпочинок, але у школі ще працювала аж шість років. І сьогодні згадує травень 1992-го року, коли провела свій останній шкільний урок. Відтоді, маючи у своєму освітянському ужитку цілих 40 років педагогічного стажу, вона на відпочинку. Вже більше тридцяти років про школу, учнів і своїх вихованців вона лише згадує. Хоча сама її присутність, слова і життєвий досвід і досі слугують уроками для багатьох людей.

Важко збагнути джерела тієї життєдайної сили, яка й донині теплится у душі цієї дивовижної жінки, Великої Вчительки і справді прекрасної Людини.

Вона й сьогодні, вже лише в уяві своїх думок, крокує стежками своїх життєвих мандрів, уважно і навіть скрупульозно тримаючи у своїй пам'яті відгомін свого великого і величнього життя. Життя як приклад, як зразок служіння, як символ життєвого сумління і справжнього гуманізму, про який зараз лише пишуть у книжках і згадують, як про щось втрачене. На щастя, наш символ життєвого подвигу і досі живе, майорить, вчить і надихає. Дай Боже, аби ще довго!

Академічним ліцеям знову допомагають. І то – мільйонами

Віктор Першко

З'явилася чергова звістка про те, що громадам Житомирщини визначена дуже солідна допомога у напрямі підготовки і оснащення майбутніх академічних ліцеїв.

Одразу п'ять грантових проектів успішно пройшли відбір у ході програми розвитку муніципального співробітництва щодо академічних ліцеїв. Цю програму реалізує в життя швейцарсько-український проект DECIDE. Кожна із громад, яка готує до початку роботи у 2027-му році свій академічний ліцей, отримає мільйон гривень. Можна сказати так: додатковий мільйон гривень, оскільки кожен із ліцеїв, який готується розпочати у 2027-му

році навчання ліцеїстів у 10-12-х класах, вже отримує із державного бюджету відповідні кошти на створення та удосконалення матеріально-технічної бази майбутніх академічних ліцеїв.

По мільйону гривень в межах чергового гранту отримають майбутні академічні ліцеї у Бердичеві, Коростишеві, Малині, Коростишів та Радомишлі.

Ці кошти можуть бути використані на проведення у приміщеннях майбутніх академічних ліцеїв ремонтних робіт, на облаштування пансіонів для проживання ліцеїстів, які доїжджають до ліцею із віддалених сіл, на придбання меблів та сучасного обладнання. Вищезначені п'ять громад Житомирщини відтепер готують належні угоди про співпрацю, згідно з якими кошти у межах гранту підуть у розпорядження відповідних ліцеїв.

Слід зауважити, що фахівці проекту DECIDE добре знають Романівську селищну раду, а наміри про співпрацю між Романівською селищною радою та швейцарсько-українським проектом були задекларовані, обговорені та узгоджені ще два роки тому. Залишилося ухвалити рішення про створення академічного ліцею у межах Романівської селищної ради, і ось тут у вклученні виникли проблеми. Суди, виключення, виключення і знову виключення Романівського ліцею № 2 до переліку академічних ліцеїв у Житомирській області поки ще певним чином гальмують головне – підготовку і конструктивну роботу зі створення академічного ліцею у Романівській селищній раді. Поки інші громади Житомирщини (хто швидше, а хто повільніше) рухаються у ході реального реформування ланки старшої школи, Романів стоїть на місці. Поки що стоїть. Поки що шанси на те, що академічний ліцей II типу із навчанням ліцеїстів у 5-12 класах розпочне свою робо-

ту із 1 вересня 2027-го року, такі є. Але в яких умовах буде проходити безпосередня підготовка до від-

криття академічного ліцею Романівської селищної ради, відповіді дати не може ніхто. Сумно, аж за край.

Чемпіонат Житомирщини все ж таки стартував

Віктор Єрофєєв

У чемпіонаті України з футболу серед аматорських команд минулими вихідними, 19 і 20 вересня, сталася вимушена перерва, викликана черговим кубковим туром серед аматорських команд.

У Романові тим часом якраз-таки 19 вересня відбувся перший матч чемпіонату Житомирської області зразка 2026/2027 років. Чемпіонат Житомирщини організатори проводять за новою схемою (осінь-весна), а тому щойно розпочата першість області завершиться вже аж навесні 2027-го року. Кілька слів про учасників чемпіонату. Їх п'ятеро. Окрім традиційної пари фаворитів і затятих суперників ФК «VIVAD» і СК «Коростень/Агро-Нива» учасниками нової першості Житомирщини стали футболісти із Бердичева, Станишівки і Звягеля. Порівняно із минулим чемпіонатом, який завершився влітку 2026-го року, новий чемпіонат став ще скромнішим за кількістю учасників. Напередодні старту чемпіонату обидва овручські клуби (із міста Овруча та села Гладковичів) вирішили взяти перерву у футбольному марафоні обласного масштабу. Натомість до участі в першості повернувся представник Звягеля – ФК «Смол-

ка». Аби не позбавляти новий футбольний чемпіонат динаміки і стимулювати футбольні клуби на боротьбу за чемпіонський трофей, Асоціація футболу Житомирської області вирішила провести чемпіонат у три кола. Перше коло (а це всього-навсього чотири тури) пройде восени 2026-го року, а два наступні – весною 2027-го року.

Додамо, що Житомирщина вирішила успадкувати традицію проведення осінне-весняних чемпіонатів у Тернопільської, Львівської та Рівненської областей. Хтозна наскільки така формула сприятиме популяризації футболу у різних районах

Житомирської області, але вже зараз зрозуміло, що кількість футбольних колективів, які спроможні боротися за титул чемпіона Житомирщини, слід збільшити щонайменше вдвічі. Або хоча б до десяти учасників. Наприклад, у чемпіонаті Тернопільської області (яка територіально значно менша від Житомирщини) змагаються 12 футбольних клубів. На Львівщині обласний чемпіонат має ще солідніший вигляд. Мабуть, саме тому і Тернопілля, і Львівщина вже тривалий час залишаються законодавцями футбольної моди у ході першостей України серед аматорських колективів.

Втім, повернемося до стартових поєдинків нової першості Житомирщини, які відбулися 19 вересня 2026-го року. До Романова на відкриття чемпіонату прибули футболісти із Станишівки. Минулу першість станишівські футболісти завершили на четвертому місці, хоча дуже прагнули повторити свій результат зразка 2025 року, коли Станишівка посунула із трійки призерів головну команду із Бердичева. Влітку 2026-го року бердичівляни повернули собі третє призове місце у підсумковій таблиці першості Житомирщини. Але клуб зі Станишівки, відчувши смак і престиж третього місця у торішній першості Житомирської області, відтепер знову налаштовується у похід за бронзовими медалями чемпіонату. Тому матч у Романові легким для господарів аж зовсім не очікувався. Тим паче, що команда із Станишівки добре пам'ятала майже драматичний за змістом і перебігом подій матч першого кола чемпіонату 2026-го року, коли ФК «VIVAD» ледь-ледь і вже під завісу матчу на полі стадіону у Станишівці зумів завершити поєдинок із рахунком 2:1.

Щось схоже станишівські футболісти мали намір повторити 19 вересня у Романові. Але бажання – це лише половина справи, бо господарі стадіону із намірами станишівської дружини аж ніяк не погоджувалися. Доволі швидко, вже на 8-й хвилині поєдинку, капітан романівської дружини Богдан Мосійчук відкрив рахунок у матчі. Ще за кілька хвилин ФК «VIVAD» подвоїв рахунок. Надалі

гості оговталися від забитих голів і пробували вирівняти гру. Єдине, що їм вдалося, – до завершення першого тайму нейтралізувати напад господарів, а тому перша половина гри так і завершилася із рахунком 2:0. У другому таймі господарі повторили малюнок і сценарій гри у першому, і ще два м'ячі побували у воротах ФК «Станишівка». Натомість ворота романівчан так і залишилися «сухими», а матч завершився більш ніж переконливою перемогою ФК «VIVAD» із рахунком 4:0.

У іншому поєдинку, який відбувся у Звягелі, місцева «Смолка» приймала ФК «Бердичів». Принципове протистояння давніх суперників завершилося трохи несподівано: гості успішно стримували натиск футболістів «Смолки», а потім змогли забити господарям стадіону гол, який виявився єдиним у матчі. У підсумку – 0:1, і бердичівляни везуть додому переможні три очки.

Відтепер наступний свій матч романівська команда проводить знову у розкладі чемпіонату України серед аматорів. У неділю, 27 вересня, ФК «VIVAD» гратиме матч у Львівській області із ФК «Миколаїв». Поки що чемпіон Житомирщини посідає у турнірній таблиці чемпіонату України 4-е місце. Наші побажання романівчанам: грати у свою гру, і все буде добре!

Студентське нашестя у Житомирі і його перші наслідки

Віктор Першко

Досить цікавим, дуже несподіваним і не зовсім приємним виявився початок нового навчального року у Житомирі.

Виявилося, що такого масованого і справді потужного за чисельністю прибулих до обласного центру студентів тут вже давно не було. У більшості ліцеїв, фактично у всіх житомирських коледжах очікувані плани із набору першокурсників були виконані і перевиконані на 25-40%. Звісно, хтось скористався можливостями бюджетного фінансування, але більшість студентів нині навчаються за відповідну платню. Якраз можливість для навчальних закладів заробити додаткові кошти і призвела до перевиконання цього річних планів і орієнтовних розмірів набору студентів у ліцеях і коледжах. Поки що Житомир дуже неквапливо, але все ж таки оговтується від справжнього студентського нашестя, яке призвело до небачених перевантажень громадського транспорту у години пік, коли студенти і школярі (а у Житомирі це додаткових 45-48 тисяч осіб) стають пасажирами і поспішають до місця навчання.

Ще одна проблема, яка торкнулася не стільки транспортників чи керівників навчальних закладів Житомира, скільки батьківських гаманців і домашніх бюджетів новоспечених студентів. Йдеться про те, що кількість місць для проживання у гуртожитках навчальних закладів упродовж кількох минулих років суттєво зменшилася. Із однієї дуже простої причини – кількість абітурієнтів, а потім і студентів у ліцеях та коледжах (так само

і у вузах) Житомира незмінно і постійно зменшувалась. Починаючи із 2021/2022 навчального року. А потім зменшення кількості студентів у Житомирі взагалі набрало галопуючих темпів. Відповідним чином зменшилася потреба у студентських гуртожитках. Їх почали здавати в оренду і взагалі – використовувати за будь-яким іншим призначенням, бо утримання великих багатоповерхових приміщень – то для адміністрації навчального закладу проблема із проблем. Ну а сьогодні, коли потреба у житлі для студентів зразка 2026-го року знову суттєво зросла, так швидко повернути ситуацію до колишнього потенціалу не так то й легко. А подекуди – й неможливо. Тому проблема із винайманням житла для тисяч студентів у Житомирі також далася взнаки – вартість наймання таких квартир чи будь-якого, навіть найпростішого варіанту проживання студентів суттєво зросла, хоча й до того Житомир, насичений військовими і переселенцями,

тримав планку вартості оренди житла на дуже високому рівні.

Чому так сталося, що потреба у житомирських навчальних закладах (ліцеях і коледжах) наче раптово і зненацька, але однозначно суттєво зросла? Виявляється, що більшість дев'ятикласників, які опинилися у ситуації повної невизначеності подальшої освітньої перспективи у своїх ліцеях, вирішили не чекати 1 вересня 2026-го року. Вже тільки напередодні початку нового навчального 2026/2027-го року випускникам-дев'ятикласникам таки дозволили навчатися у 10-му класі на базі свого рідного ліцею. Але, як виявилось, було вже пізно. Багато хто із тих, хто завершив навчання у 9-му класі у червні 2026-го року, вирішили не чекати майбутніх рішень і дозволів і вступити на навчання до коледжів та професійних ліцеїв. У Романівській громаді деякі ліцеї якраз і не змогли набрати до 10 класу ЖОДНОГО учня. І така ж само ситуація у більшості сільських ліцеїв Житомирщини. Ось чому

Житомир і опинився у ситуації справжнього студентського нашестя, від наслідків якого місто поки що не оговталось.

Що буде у наступному році? Ситуація майже аналогічна, оскільки у багатьох громадах (сьогодні відомо про 19 громад із 66-ти) Житомирщини академічних ліцеїв для продовження навчання у 10-му, а згодом у 11 і 12-му класах не буде. Із чисто об'єктивних причин, оскільки дітей для створення таких ліцеїв у громадах елементарно не вистачає. Ось чому більшість дев'ятикласників із двох десятків громад Житомирщини влітку 2027-го року, найімовірніше, рвонуть до житомирських (бердичівських, звягельських і т. п.) ліцеїв та коледжів. Житомир знову очікуватиме справжнє цунамі із абітурієнтів та студентів. Звісно, у більшості випадків навчатися майбутні студенти зразка осені 2027-го року будуть на платній основі, оскільки держава щороку обсяги бюджетного замовлення лише зменшує і так званих бюджетних місць у ліцеях і коледжах (у вузах така ситуація вже давно) буде значно менше. У цій ситуації крайніми виявляться особливці батьків і сімейні бюджети. Особливо важко буде тим родинам, де студентів буде двоє чи, тим паче, – троє. Ось ціна непередуманих заходів, зволікання, слабкої інформаційно-роз'яснювальної роботи стосовно перспектив реформи в Україні ланки старшої школи. Звісно, за рік-два ситуація нормалізується, хоча система освітніх установ в Україні за цей час зазнає дуже потужних струсів. Адже, наприклад, у тих громадах, де академічних ліцеїв створено не буде, без роботи залишаться щонайменше пів сотні, а подекуди й більше педагогів. Зауважимо – не пенсіонерів, а тих, хто може і хоче працювати на педагогічній ниві. Але це вже – тема окремої розмови.

Сидячий спосіб життя як чинник ризику метаболічних порушень

Сучасні технології значно полегшили наше життя, однак водночас зробили його менш рухливим.

Багато людей проводять більшу частину дня сидячи – за комп'ютером, кермом автомобіля, телефоном чи телевізором. Такий спосіб життя поступово стає звичкою, яка може негативно впливати на здоров'я та призводити до розвитку метаболічних порушень.

Що таке метаболічні порушення?

Це зміни в організмі, пов'язані з неправильним обміном речовин. Вони можуть проявлятися у вигляді надмірної маси тіла, ожиріння, підвищеного рівня глюкози та холестерину в крові, артеріальної гіпертензії. Сукупність таких змін значно підвищує ризик розвитку серцево-судинних захворювань,

інсульту та цукрового діабету 2 типу.

Чому сидячий спосіб життя небезпечний?

Коли людина тривалий час перебуває у сидячому положенні:

- уповільнюється обмін речовин;
- організм витрачає менше енергії;

- погіршується кровообіг;
- знижується чутливість клітин до інсуліну;
- накопичується зайва жирова тканина;
- зростає навантаження на серце та судини.

Навіть регулярні тренування не завжди компенсують шкоду від багатогодинного сидіння без руху.

Хто входить до групи ризику?

- офісні працівники;
- водії;
- люди, які працюють дистанційно;
- школярі та студенти;
- особи, які мало рухаються у повсякденному житті.

На які симптоми варто звернути увагу?

- постійна втома;
- збільшення маси тіла;
- підвищений артеріальний тиск;
- задишка при незначному навантаженні;
- сонливість та зниження працездатності;
- біль у спині та шиї.

Як знизити ризик метаболічних порушень?

- Робіть активні перерви кожні 30–60 хвилин роботи.
- Намагайтеся проходити не менше 6–8 тисяч кроків на день.

- Щодня приділяйте щонайменше 30 хвилин фізичній активності.
- Обирайте сходи замість ліфта.
- Частіше гуляйте на свіжому повітрі.
- Контролюйте харчування, вживайте більше овочів та води.
- Дотримуйтеся режиму сну та відпочинку.

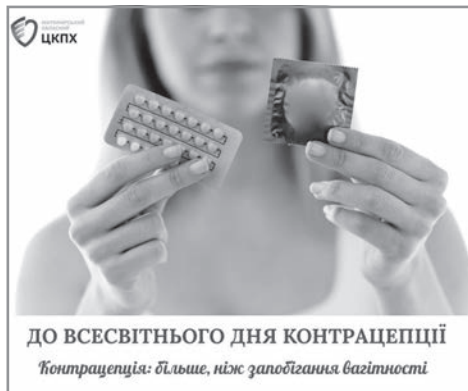
Навіть невеликі зміни у повсякденних звичках можуть позитивно вплинути на здоров'я. Регулярна фізична активність допомагає підтримувати нормальну масу тіла, покращує роботу серця, судин та обмін речовин.

Пам'ятайте: рух – це проста, доступна та ефективна профілактика багатьох хронічних захворювань. Дбайте про своє здоров'я щодня!

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Контрацепція: більше, ніж запобігання вагітності

Тема контрацепції досі залишається однією з найбільш обговорюваних і водночас оточених міфами.

Хтось вважає її виключно особистою справою, хтось соромиться ставити запитання лікарю, а дехто отримує інформацію з неперевіраних джерел. Проте контрацепція – це не лише про планування вагітності. Це про здоров'я, відповідальність, безпеку та можливість

усвідомлено приймати рішення щодо власного життя.

Контрацепція – це сукупність методів і засобів, які допомагають запобігти небажаній вагітності. Сучасна медицина пропонує широкий вибір таких методів: бар'єрні, гормональні, внутрішньоматкові, природні та інші. Кожен із них має свої переваги, особливості та показання до застосування.

Одним із найважливіших аспектів використання контрацепції є збереження репродуктивного здоров'я. Планування вагітності дає можливість майбутнім батькам підготуватися до народження дитини, пройти необхідні обстеження, скоригувати спосіб життя та за потреби отримати медичну допомогу ще до зачаття. Це позитивно впливає як на здоров'я матері, так і на здоров'я майбутньої дитини.

Водночас контрацепція відіграє важливу роль у профілактиці інфекцій, що передаються статевим шляхом. Варто пам'ятати, що лише презерватив забезпечує подвійний захист: від небажаної вагітності та від більшості інфекцій, зокрема ВІЛ, сифілісу, гонореї, хламідіозу та вірусного гепатиту В. Саме тому його використання залишається одним із най-

ефективніших способів захисту сексуального здоров'я.

Попри доступність інформації, навколо контрацепції досі існує багато міфів.

МІФ 1: КОНТРАЦЕПЦІЯ ШКОДИТЬ ЗДОРОВ'Ю.

Насправді сучасні методи контрацепції проходять ретельні клінічні дослідження та відповідають міжнародним стандартам безпеки. Головне – правильно підібрати метод разом із лікарем.

МІФ 2: КОНТРАЦЕПЦІЯ ПОТРІБНА ЛИШЕ ЖІНКАМ.

Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї – це відповідальність обох партнерів. Чоловіки також відіграють важливу роль у прийнятті рішень щодо контрацепції та профілактики інфекцій.

МІФ 3: МОЛОДІ ЛЮДИ НЕ ПОТРІБУЮТЬ КОНСУЛЬТАЦІЙ ЩОДО КОНТРАЦЕПЦІЇ.

Навпаки, доступ до достовірної інформації та професійних консультацій допомагає формувати відповідальне ставлення до власного здоров'я та уникати ризикованої поведінки.

Контрацепція є важливою складовою громадського здоров'я. Доступ до якісних

послуг із планування сім'ї сприяє зниженню кількості незапланованих вагітностей, зменшенню ризиків для здоров'я жінок і дітей, профілактиці інфекцій, що передаються статевим шляхом, та покращенню якості життя населення загалом.

Пам'ятайте, що не існує універсального методу контрацепції, який однаково підходить би всім. Вибір залежить від віку, стану здоров'я, способу життя та індивідуальних потреб людини. Саме тому найкращим рішенням є консультація з лікарем, який допоможе підібрати найбільш ефективний і безпечний метод.

Відповідальне ставлення до репродуктивного здоров'я починається з достовірної інформації. Не бійтеся ставити запитання, звертатися до фахівців та приймати рішення, засновані на наукових даних.

Турбота про репродуктивне здоров'я сьогодні – це інвестиція у здорове майбутнє завтра.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Міжнародний день поширення інформації про хворобу Альцгеймера

Пам'ять формує нашу особистість.

Вона зберігає голоси близьких людей, улюблені місця, важливі події та моменти, які роблять нас тими, ким ми є. Саме тому

втрата пам'яті – це не лише медична проблема, а й глибокий виклик для людини, її родини та суспільства.

Щороку 21 вересня світ об'єднується, щоб привернути увагу до хвороби Альцгеймера – найпоширенішої причини деменції. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, понад 55 мільйонів людей у світі живуть із деменцією, і ця кількість продовжує зростати через старіння населення.

Хвороба Альцгеймера розвивається поступово. Першими ознаками можуть бути труднощі із запам'ятовуванням нової інформації, забудькуватість щодо нещодавніх подій, повторення одних і тих самих запитань. З часом людині стає складніше орієнтуватися в часі та просторі, виконувати звичні повсякденні справи, підтримувати спілкування та самостійність.

Важливо розуміти: деменція не є природною частиною старіння. Хоча ризик

розвитку захворювання зростає з віком, зміни пам'яті та мислення потребують уваги та консультації з лікарем.

Сьогодні не існує способу повністю запобігти хворобі Альцгеймера, проте наукові дослідження свідчать, що знизити ризик розвитку когнітивних порушень можуть:

1. регулярна фізична активність;
2. збалансоване харчування;
3. контроль артеріального тиску, рівня цукру та холестерину;
4. відмова від тютюнопаління та надмірного вживання алкоголю;
5. достатній сон;
6. соціальна активність та спілкування;
7. постійне тренування мозку через навчання, читання, творчість і нові захоплення.

Не менш важливою є підтримка людей, які вже живуть із деменцією. Для них

особливого значення набувають терпіння, повага, розуміння та підтримка близьких. Часто родичі стають основними доглядальниками й також потребують інформаційної, психологічної та соціальної допомоги.

У Міжнародний день поширення інформації про хворобу Альцгеймера закликаємо бути уважними до свого когнітивного здоров'я, підтримувати людей із деменцією та їхні родини, а також сприяти подоланню стигми навколо цього захворювання.

Пам'ять – це більше, ніж спогади. Це зв'язок між поколіннями, досвід, знання та історія, які ми передаємо одне одному. Бережімо її разом.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Гороскоп на тиждень 23 вересня - 29 вересня

ОВЕН

Можливий спалах питання, яке давно назрівало і вимагає рішучих дій. Варто з довірою поставитися до того, що прозвисться в дні повні.

ТЕЛЕЦЬ

Тиждень проходить шлях від легкої, гармонійної комунікації через момент ідеальної рівноваги до яскравої, інтенсивної емоційної кульмінації.

БЛИЗНЯТА

Сприятливий час для планування та навчання. Рівнодення 23 вересня відкриває можливості навести баланс між роботою та особистим життям.

РАК

До вихідних можлива емоційна розмова з близькою людиною – будьте готові почути не тільки слова, а й те, що за ними стоїть.

ЛЕВ

Тиждень починається з легких, приємних розмов та нових ідей, які ніби самі спадають на думку. Рівнодення приносить полегшення після насиченого місяця.

ДІВА

Повня 26 вересня активує сферу здоров'я та повсякденних справ. Це сприятливий період для перегляду режиму дня, звичок та робочих процесів.

ТЕРЕЗИ

Рівнодення приносить відчуття внутрішньої рівноваги: ви немов повертаєтеся до себе після періоду зовнішніх турбот.

СКОРПІОН

Початок тижня сприятливий для важливих розмов, які вимагають ретельного підбору слів. Інтуїція підказує одне, а реальність показує інше.

СТРІЛЕЦЬ

Тиждень вдалий для презентацій, переговорів, навчання. Це час, коли можна побачити справжні мотиви – свої й чужі.

КОЗОРІГ

Початок тижня сприятливий для ділових переговорів. Гарний час для того, щоб скласти план, що враховує всі ризики.

ВОДОЛІЙ

Тиждень починається легко завдяки гармонійному, легкому настрою – це час творчих проривів. Ви відчуваєте підтримку оточення.

РИБИ

Початок тижня сприяє глибоким розмовам і отриманню нових знань. Ваша проникливість зростає – ви відчуваєте приховані сенси того, що відбувається.

Джерело: TCH

Смачного!

Солодкий пиріг з кабачком

Інгредієнти для тіста:
2 яйця, 200 мл теплого молока, 1 ч. л. сухих дріжджів, 100 г цукру, 10 г ванільного цукру, 300 г пшеничного борошна, дрібка солі, 2 ст. л. олії.

Для начинки: 1 кабачок (≈500 г), 20 г масла, 10 г ванільного цукру, 1–2 ст. л. цукру, сік ½ лимона (за бажанням).

- У глибокій мисці збийте 2 яйця зі 100 г цукру та 10 г ванільного цукру до легкої пишної піни. Влийте в яєчну масу 200 мл теплого молока, додайте 1 ч. л. сухих дріжджів та дрібку солі. Ретельно перемішайте.

- Поступово додайте 300 г просіяного борошна та влийте 2 ст. л. олії. Замісіть м'яке, еластичне тісто.

- Накрийте миску з тістом харчовою плівкою та поставте в тепле місце без протягів на 40–50 хв – за цей час воно повинно помітно збільшитися в об'ємі.

- Поки тісто підходить, підготуйте начинку: кабачок помийте, просушіть та наріжте кубиками або трикутниками. На пательні розтопіть 20 г масла, викладіть шматочки кабачка, 1–2 ст. л. цукру та 10 г ванільного цукру.

- Обсмажуйте овочі на середньому вогні приблизно 5 хв до м'якості та карамелізації

цукру. За бажанням вичавіть сік половини лимона, щоб додати начинці легкої цитрусової кислоти. Зніміть пательню з вогню та охолодіть начинку до кімнатної температури.

- Форму для випікання змастіть маслом або застеліть пергаментом. Викладіть дріжджове тісто та рівномірно розподіліть його формою. Зверху на тісто викладіть кабачкову начинку. Залиште форму у теплом місці ще на 15–20 хв для повторного вистоювання.

- Випікайте пиріг з кабачком у розігрітій до 180 градусів духовці 50 хв до золотавої скоринки. Готовність перевіряйте зубочисткою або дерев'яною шпажкою.

Порада. Для цієї кількості тіста найкраще підійде кругла форма діаметром 22–24 см або ж прямокутна форма розміром приблизно 20 на 25 см. У надто великій ємності пиріг вийде низьким, а у малій не зможе як слід пропектися всередині.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

7 помилок при зберіганні картоплі

Щоб бульби дожили до весни, їх треба правильно закласти на зиму.

Яких помилок припускаються ті, хто тримає овочі в підвалі чи гаражі.

Перше, що варто врахувати: для тривалого зимового зберігання придатні саме середньопізні та пізні сорти. У них довгий період спокою, тому вони долежать до самої весни. А от ранні клубні, викопані влітку, починають псуватися й проростати вже в листопаді. Тож на зиму закладайте виключно пізню картоплю.

У картоплі є період спокою – коли вона не проростає навіть у сприятливих умовах. У середньопізніх сортів (наприклад «Слов'янка», «Червона рута») він триває 5–6 місяців, у пізніх («Тетерів», «Дзвін») – до 7–8. Ранні ж («Тирас», «Щедрик», «Кобза») прокидаються вже через 6–8 тижнів після збирання.

Ще одна помилка – відправляти овочі на зберігання без перебирання. Насамперед викиньте гнилі, хворі та пошкоджені бульби, інакше вони зіпсують сусідні.

Важливий аспект – сусідство з іншими овочами чи фруктами. Їх слід розкласти по окремих ящиках. Ціком приймає тримати картоплю поруч із буряком: бульби виділяють вологу, а буряк, навпаки, швидко сохне й в'яне. Покладіть його зверху – і обидва коренеплоди збережуться краще. А от яблука, груші та помідори краще прибрати геть: вони активно виділяють етилен, який провокує псування овочів.

Часник чи цибуля в окремій сітці поруч не завадять – їхні фітонциди пригнічують розвиток плісняви.

За недотримання температурного режиму й вологості картопля швидко зіпсується. Оптимально підтримувати в сховищі +2...+4 °C та 85-90% вологості. Якщо стовпчик термометра тримається на позначці 5-6 °C і вище, бульби можуть передчасно прорости.

Якщо ж температура опускається нижче 0 °C, крохмаль у бульбах перетворюється на цукор – картопля стає неприємно солодкою й водянистою, а після відтавання швидко гние. Щодо вологості: якщо повітря сушіше за 80%, бульби втрачають воду й зморщуються. Поставте в кутку підвалу ємність із вологим піском або повісьте мокру мішковину – це найпростіший зволожувач.

Багато хто ставить мішки на балкон, біля сміткового відра чи в кутку кухні. Таке допустимо, лише коли картоплі зовсім мало. В іншому разі через деякий час овочі зіпсуються.

Навіть тиждень на світлі (сонце, лампа в гаражі) – і шкірка зеленіє, у ній накопичується соланін, токсичний для людини. Таку картоплю вже не можна їсти. Тому тримайте бульби виключно в темряві: щільні кришки на ящиках, темні мішки, завішене вікно.

Не залишайте запаси без нагляду. Оглядайте картоплю раз на 2–3 тижні. Звертайте увагу не лише на гниль, а й на млявість шкірки, темні плями під лущинням, нехарактерний запах. Якщо в підвалі з'явився конденсат на стінах – провітрити приміщення, інакше за тиждень урожай вкриється сірою гниллю.

Джерело: ukr.media

23 вересня середа	24 вересня четвер	25 вересня п'ятниця	26 вересня субота	27 вересня неділя	28 вересня понеділок	29 вересня вівторок
+ 6° + 13°	+ 9° + 13°	+ 9° + 16°	+ 9° + 16°	+ 10° + 17°	+ 10° + 17°	+ 10° + 17°
743 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	749 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ

РЕКЛАМА

21 ВЕРЕСНЯ
СВІЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВІДЗНАЧИЛА
БАТЮХ МАРІЯ ЗИНОВІЙВНА
ГОЛОВНИЙ СПЕЦІАЛІСТ СЛУЖБИ У СПРАВАХ ДІТЕЙ
РОМАНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

УСІ НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ
СЬОГОДНІ — В ВАШУ ЧЕСТЬ:
НАТХНЕННЯ, УСПІХІВ, КОХАННЯ,
ЧУДОВИХ ПЕРЕХРЕСТІВ,
СМІЛИВИХ ПЛАНІВ, МРІЙ ЗДІЙСНЕННЯ,
ЩОДНЯ РОДИННОГО ТЕПЛА.
ЩОБИ ЗДОРОВ'Я Й ДОВГОЛІТТЯ
В ДОЛОНЯХ ДОЛЯ ПІДНЕСЛА!

23 ВЕРЕСНЯ
СВІЙ ЮВІЛЕЙ ВІДЗНАЧИЛА
БЕРЕЖНИЦЬКА ВАЛЕНТИНА ВАСИЛІВНА
ГОЛОВНИЙ СПЕЦІАЛІСТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ВІДДІЛУ
РОМАНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

НЕХАЙ ЗДІЙСНЯТЬСЯ ВАШІ МРІЇ,
НА КРАЩЕ ЗБУДУТЬСЯ НАДІЇ.
ГОСПОДЬ ПОШЛЕ ЩАСЛИВУ ДОЛЮ,
БУЛИ ЩОБ ЗАВЖДИ МОЛОДОЮ.

ЗБИРАТИСЯ СІМЕЙНИМ КОЛОМ,
ХАЙ ДРУЗІ БУДУТЬ ЗАВЖДИ ПОРУЧ.
ХАЙ ЩАСТЯ ІСКОРКА ПАЛАЄ,
ІЗ ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЮ!

23 ВЕРЕСНЯ
СВІЙ МОЛОДІЖНИЙ ЮВІЛЕЙ ВІДЗНАЧИЛА
МИХАЛЬЧУК ІРИНА МИКОЛАЇВНА
КЕРІВНИК КОМУНАЛЬНОЇ УСТАНОВИ
РОМАНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ «ТРУДОВИЙ АРХІВ»

ЩОБ КОЖЕН ДЕНЬ БУВ НЕЙМОВІРНИМ,
ЯСКРАВИМ, СОНЯЧНИМ ТА МИРНИМ.
ЩОБ РАДІСТЬ, УСМІШКИ, ОБІЙМИ
В ЖИТТІ БУЛИ БЕЗПЕРЕБІЙНО.

НАСАГУ Й СИЛИ ШОХВИЛИННО
ХАЙ БОГ ДАРУЄ БЕЗУПИННО.
І В ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ, СЬОГОДНІ,
КУПАЙТЕСЬ В КВІТАХ ТА ЛЮБОВІ.

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
постійно проводить індивідуальне навчання
та підвищення кваліфікації
ТРАКТОРИСТІВ-МАШИНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.

067-410-12-15
097-675-58-35
067-799-04-27

ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ
НА НАВЧАННЯ.

БУДМАТЕРІАЛИ

м. Чуднів

- ДОШКА ПОЛОВА
- ВАГОНКА
- РЕЙКА МОНТАЖНА
- БРУС

097 745 54 59
098 410 70 17

**КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА
ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ**

380678794357
380679759461
380663478257

Іван Васильович

В наявності круги колодязні
та каналізаційні, дашки до них

ЗАКУПОВУЄМО ВРХ
за вигідними цінами

- КОРІВ
- ТЕЛЯТ
- БИЧКІВ
- ТЕЛИЦЬ

а також доріз та худобу на утримання.

Гарантуємо чесну оцінку
та швидкий розрахунок.

тел.: 068 467 05 75

Закуповуємо ВРХ ДОРОГО:

- Корів
- Телят
- Дорізи
- Лошат
- Бичків
- Телиць
- Лежачих

Працюємо
ЦІЛОДОБОВО

Корів, телиць, коней - на тримання

+38 068 867 24 91

ВТРАЧЕНО СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО
ВЛАСНОСТІ НА КВАРТИРУ № 52 В БУ-
ДИНКУ № 66 ПО ВУЛИЦІ ДОВЖЕНКА В
М. ЖИТОМИРІ № 11715 ВІД 6 КВІТНЯ
1995 Р., ВИДАНЕ НА ІМ'Я ЖАНДАРОВА
ВЯЧЕСЛАВА ОЛЕКСАНДРОВИЧА,
ЖАНДАРОВОЇ РАЇСИ СЕМЕНІВНИ,
ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

ВТРАЧЕНО СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО
ВЛАСНОСТІ НА КВАРТИРУ № 57 В БУ-
ДИНКУ № 114 ПО ВУЛИЦІ КИЇВСЬКІЙ В
М. ЖИТОМИРІ № 65718 ВІД 5 ЖОВТНЯ
2021 Р., ВИДАНЕ НА ІМ'Я ЯКИМЧУК
КАТЕРИНИ ІВАНІВНИ, ЯКИМЧУК ОЛЕ-
НИ МАКСИМІВНИ, ЯКИМЧУК ІРИНИ
МАКСИМІВНИ, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

НАС ЧИТАЮТЬ
10 000 РОМАНІВЧАН

Відділ реклами:
067 412-89-81

20.ua ДОВІДКА, СТВОРЕНА ЗА ВАШИМИ ВІДГУКАМИ

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - **68,00** грн,
на 3 місяці - **164,00** грн,
на 6 місяців - **308,00** грн

У найближчому поштовому відділенні!

**СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?**

**ПРАВОВА
ДОПОМОГА
ПОРУЧ**

(0 800 213 103)

телефонуйте до контакт-центру
системи з надання безплатної
правової допомоги

23 вересня 2026 р.
№ 32 (355)

Газета є членом
Всесвітньої газетної
Асоціації

Ідентифікатор медіа R30-02941.

Видавець – ПП "Медіа Ресурс";
адреса: 10014, м. Житомир,
вул. Рильського, 9, каб. 407

Адреса редакції: м. Житомир,
вул. Рильського, 9, 4й пов., каб. 407

Тел.: (0412) 418-189

Директор:
Олександр Васильковський,
тел.: 0 (67) 510-50-75
alex.vasilykovskiy@gmail.com

Головний редактор:
Ольга Сидельська,
тел.: 0 (97) 470-60-17

Рекламний відділ:
Людмила Павлюк
тел.: 0 (67) 412-89-81

Редакція не несе
відповідальності за зміст
реklamних матеріалів.
Редакція може не
поділяти думку авторів
матеріалів. Передрук
матеріалів видання
повинен бути узгодже-
ний з редакцією.

Віддруковано
в друкарні «Від і До»,
м. Чернівці, вул. Заводська, 37-В.
Тел.: (050) 3763347.

Зам. наклад: 5000 прим.

Замовлення №
Частина тиражу
розповсюджується
безкоштовно.

9 786177 234110